

ERHVERVSJURA

Ny revisorlov er tilpas stram

REVISION: Det er aldrig påvist, at sager med revisionsvigt har haft en sammenhæng med, at uafhængighedsregler skulle have været tilsidesat.

LARS BO LANGSTED
Professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

»Der er i værste fald åbnet en ladeport for, at kæmpe-skandaler som OW Bunker og Stein Bagger kan gentage sig«.

Sådan lød indledningen til en interessant forsidesideartikel i torsdagens Jyllands-Posten, og det kunne jo nok få en og anden til at pudse brillerne og læse mere. For hvad var nu det for noget?

Artiklen handlede om det forslag til en ny revisorlov, der i øjeblikket behandles i Folketinget, og som – foranlediget af et ændret direktiv og en ny forordning på området – bl.a. rummer en ændring af nogle af de krav til revisors uafhængighed, som gælder i dag.

Meget forenklet kræver den nye forordning, at revisorer af såkaldte PIE-virksomheder (PIE står for Public Interest Entities) ikke må udføre forskellige typer af rådgivningsopgaver for de virksomheder, som de samtidig reviderer. Det er herudover muligt for de enkelte lande at lave supplerende, strammere regler og således f.eks. lade ikke blot børsnoterede og finansielle virksomheder være omfattet af PIE-begrebet (som forordningen gør det), men også f.eks. statslige aktieselskaber eller meget store ikke-noterede selskaber (som det er tilfældet i den gældende danske revisorlovgivning).

Baggrunden for de dystre forudsigelser om den åbne ladeport var, at bl.a. en af mine udmærkede kolleger fra Syddansk Universitet, professor Bent Warming Rasmussen, der i mange år har forsket i regnskabsbrugernes tillid til revisorerne, ifølge artiklen ikke finder det fremsatte lovforslag stramt nok. Bl.a. kunne han og en del politikere godt ønske sig, at man bibeholdt den eksisterende PIE-definition.

Hvis vi et øjeblik lader helikopteren lette herfra, kan man først og fremmest konstatere, at det er uhyre vanskeligt at lave lovgivning, der regulerer et erhverv og især et erhverv som revisionsbranchen. En revisors påtegning på et regnskab er en garanti for, at det er blevet gennemgået af en person (revisor), der er fagligt kompetent til at vurdere et regnskab og ikke mindst at kontrollere dets sammenhæng med virkeligheden i det selskab, som har aflagt det i en sådan grad, at han kan bekræfte, at regn-

skabet er retvisende. Hvis revisor ikke følger de krav til revisionen, som er fastlagt i en lang række internationale standarder, og af den grund ikke får fanget eventuelle fejl, unøjagtigheder eller – for den sags skyld – direkte løgnagtige oplysninger i regnskabet, kan han drages til ansvar. Han vil kunne blive straffet ved domstolene, han vil kunne blive dømt til at betale erstatning, og han risikerer at blive draget disciplinært til ansvar ved Revisor-nævnet.

Oveni købet er revisor selv underlagt et omfattende og kompliceret kontrol- og tilsynssystem (i en grad som næppe noget andet liberalt erhverv), som løbende tjekker, om han udfører sit arbejde fagligt korrekt.

På trods af alle disse faglige krav og potentielle ansvarsmæssige konsekvenser er det imidlertid helt rigtigt, at den vel nok mest centrale forudsætning for, at samfundet oprøvet kan stole på virksomhedernes regnskaber er, at den reviderende revisor er uafhængig af den virksomhed, hvis regnskab, han udtaler sig om. Man kunne også udtrykke det sådan, at det er hele ideen med at have en revision. Selvom vi kunne stille tilsvarende faglige krav til en person i den regnskabsaflæggende virksomhed, ville det ligesom

ikke hjælpe på regnskabsbrugernes tillid til regnskabet. Det må og skal være en person, der ikke er "fedtet ind" i virksomheden og dens interesser.

Så langt er alle helt enige. Det nu afgørende spørgsmål er så bare: Hvordan sikrer man denne uafhængighed? Hvilke regler er nødvendige for at skærme revisor mod at komme i en situation, hvor han rent faktisk ikke er uafhængig, og hvor han heller ikke for andre ser ud som om, han ikke er uafhængig?

Frem til 2003 havde vi en revisorlov, der forbød revisor at beskæftige sig med noget som helst andet end revision, regnskabsmæssig assistance og rådgivning om dette og skattemæssige forhold. Punktum!

Dette generelle forbud, der omfattede alt, hvad en revisor gjorde, blev så suppleret med en række forbud, der handlede om tilknytningen til den konkrete reviderende virksomhed: revisor måtte ikke være i familie med ejer, ledelse og så videre.

I 2003 ændrede man disse regler radikalt. Med tilbageholdt åndedræt ophævede man det generelle forbud mod, at revisor beskæftigede sig med noget som helst andet end revision og dertil knyttede områder. Samtidig ændrede og skærpede man kravene til revisors uafhæn-

ghed af den konkrete reviderede virksomhed.

Fik vi flere eller færre skandalesager med eller uden økonomisk kriminalitet af den grund? Næppe.

Faktisk er det aldrig påvist, at de sager, vi har set, hvor revisionen har svigtet, har haft nogen sammenhæng med, at uafhængighedsreglerne (hvordan de end har set ud på det pågældende tidspunkt) skulle have været tilsidesat.

I Nordisk Fjer-sagen (hvor den problematiske revision stod på frem til 1990) var der endda krav om, at der skulle være to (også af hinanden) uafhængige revisorer, der begge skulle stå for udarbejdelsen af påtegningen.

I Nordisk Fjer var der én fast, såkaldt hovedrevisor, og en meget lang række forskellige »andenrevisorer«. Måske ville hovedrevisor have været inhabil efter forslaget til den nye revisorlov (Nordisk Fjer var børsnoteret, og han havde været hovedrevisor i mange år), men de skiftende øvrige revisorer var aldrig inde i selskabet længe nok til, at der kunne opstå nogen form for trussel mod deres uafhængighed. Alligevel blev en stor del af disse øvrige revisorer dømt for overtrædelse af straffeloven, fordi de havde udvist grov eller oftere gentagen forsømmelse imod deres pligter

”

Det er min opfattelse, at såkaldte skandalesager opstår af helt andre grunde end den præcise formulering af nogle regler om kontrollanternes (=revisoreres) uafhængighed.

som reviderende revisorer.

Mig bekendt har der endvidere hverken i OW Bunker-sagen eller Stein Bagger-sagen været tale om, at de involverede revisionsfirmaer skulle have tilsidesat hverken de gældende eller de kommende uafhængighedsregler. I Stein Bagger-sagen er der for nyligt indgået forlig med de daværende revisorer, der således må have erkendt ikke at have udført revisionen helt efter bogen, og i OW Bunker-sagen afviser Deloitte, at der har været tale om nogen form for revisionsvigt. De er da heller ikke blevet stævnet i sagen.

Det er min opfattelse, at såkaldte skandalesager opstår af helt andre grunde end den præcise formulering af nogle regler om kontrollanternes (= revisoreres) uafhængighed. Jeg kan således hverken få øje på en ladeport, en døråbning eller for den sags skyld en kattelem, når vi taler om lovforslagets konsekvenser for "skandaler".

Til gengæld er regler om uafhængighed uhyre vigtige for den dagligdags tillid til, at vi kan stole på revisor og den udførte revision i alle typer af selskaber, PIE's eller ej. Og i den sammenhæng er det helt rigtigt, at det også er vigtigt at lægge vægt på, hvordan brugere opfatter revisors uafhængighed.

I hverken OW Bunker-sagen eller Stein Bagger-sagen tilsidesatte de involverede revisionsfirmaer de gældende eller de kommende uafhængighedsregler, vurderer professor Lars Bo Langsted.

Foto: Kasper Palsnow/Scanpix